

TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

2016

8.2.2017

SISÄLTÖ

Yhteenveto	3
Neljäs vuosineljännes lyhyesti	5
Liiketoiminta-alueet	6
Vahinkovakuutus.....	6
Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB.....	9
Henkivakuutus.....	11
Omistusyhteisö.....	13
Muutokset konsernirakenteessa	14
Pakollinen ostotarjous Topdanmarkin osakkeista.....	14
Mandatum Lifen jakelusopimus Danske Bankin kanssa.....	14
Muut tapahtumat	16
Henkilöstö.....	16
Osakkeet ja osakepääoma.....	16
Sisäiset osingot.....	18
Luottoluokitukset.....	18
Vakavaraisuus.....	19
Velkarahoitus.....	20
Tulevaisuuden näkymät	22
Näkymät vuodelle 2017.....	22
Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä.....	22
Voitonjakoehdotus	23
Taulukot	25
Konsernin taloudellinen kehitys.....	25
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	26
Konsernin laaja tuloslaskelma kvartaaleittain.....	28
Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS.....	29
Konsernitase, IFRS.....	30
Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS.....	31
Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS.....	32
Liitetiedot	33
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	33
Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-31.12.2016.....	34
Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-31.12.2015.....	35
Tase segmenteittäin 31.12.2016.....	36
Tase segmenteittäin 31.12.2015.....	37
Muut liitetiedot	38
1 Vakuutusmaksut.....	38
2 Sijoitustoiminnan nettotuotot.....	39
3 Korvauskulut.....	42
4 Henkilöstökulut.....	43
5 Aineettomat hyödykkeet.....	44
6 Rahoitusvarat.....	45
7 Johdannaissopimukset.....	46
8 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia.....	47
9 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset.....	50
10 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi.....	52
11 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.....	52
12 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista.....	53
13 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista.....	55
14 Rahoitusvelat.....	55
15 Ehdolliset velat ja sitoumukset.....	56
16 Vahinkovakuutuksen tulosanalyysi.....	58
17 Myytävänä olevat omaisuuserät ja niihin liittyvät velkaerät.....	58
18 Sampo Oyj:n tuloslaskelma ja tase (FAS).....	59

Sampo-konsernin tulos vuodelta 2016

Matalasta korkotasosta huolimatta vuosi 2016 oli Sampo-konsernille erittäin suotuisa. Sampo-konsernin tulos ennen veroja oli 1 871 miljoonaa euroa (1 888) ja markkina-arvojen muutokset huomioiva konsernin laaja tulos nousi 1 760 miljoonaan euroon (1 564).

- Osakekohtainen tulos säilyi lähes muuttumattomana ja oli 2,95 euroa (2,96), mutta markkina-arvoin laskettu osakekohtainen tulos parani selvästi ja oli 3,14 euroa (2,79). Konsernin oman pääoman tuotto oli 15,0 prosenttia (14,0) vuonna 2016. Osakekohtainen substanssi 31.12.2016 oli 24,86 euroa (23,79).
- Hallitus ehdottaa 27.4.2017 järjestettävälle yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 2,30 euroa osakkeelta (2,15). Maksettavan osingon kokonaismäärä on 1 288 miljoonaa euroa (1 204).
- Vahinkovakuutussegmentin tulos ennen veroja oli 883 miljoonaa euroa (960). Vakuutustekninen tulos oli erinomainen ja vuoden 2016 yhdistetty kulusuhde ylsi uuteen ennätykseen 84,4 prosenttiin (85,4). Kertaluonteisista eristä puhdistettunakin yhdistetty kulusuhde oli kaikkien aikojen paras, 86,1 prosenttia. Vuoden 2015 kulusuhde oli 86,5 prosenttia ilman kertaeriä. Oman pääoman tuotto oli 25,3 prosenttia (21,5). Osuus Topdanmarkin vuoden 2016 tuloksesta oli 65 miljoonaa euroa (43).
- Sammon osuus Nordean vuoden 2016 nettotuloksesta oli 773 miljoonaa euroa (751). Nordean oman pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä oli 11,5 prosenttia (12,3) ja ydinvakavaraisuussuhde ylsi uuteen ennätykseen ollen ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista 18,4 prosenttia (16,5). Segmenttiraportoinnissa Nordean tuloksesta kirjattava osuus sisältyy Omistusyhteisö-segmenttiin. Nordean hallitus ehdottaa vuoden 2017 yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 0,65 euroa osakkeelta (0,64). Yhtiökokouksen hyväksyessä osinkoehdotuksen Sampo Oyj saa 27.3.2017 Nordeasta osinkoa 559 miljoonaa euroa (551).
- Henkivakuutussegmentin tulos ennen veroja kohosi 210 miljoonaan euroon (181). Oman pääoman tuotto oli 15,9 prosenttia (12,7). Omalla vastuulla oleva maksutulo oli 1 116 miljoonaa euroa (1 144). Maksutulo kasvoi viimeisellä vuosineljänneksellä 46 prosenttia. Laskuperustekorollisen vastuuvelan diskonttaamisessa käytetty korko vuodelle 2017 on 0,25 prosenttia, vuoden 2018 korko 0,50 prosenttia ja vuoden 2019 korko 2,25 prosenttia. Korkotäydennykset ylsivät kaikkien aikojen ennätykseen 273 miljoonaan euroon.

Avainluvut

Milj. e	2016	2015	Muutos,%	Q4/2016	Q4/2015	Muutos,%
Tulos ennen veroja	1 871	1 888	-1	528	413	28
Vahinkovakuutus	883	960	-8	223	204	9
Osakkuusyhtiö Nordea	773	751	3	227	173	31
Henkivakuutus	210	181	16	53	48	9
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	6	-1	-	25	-13	-
Tilikauden tulos	1 650	1 656	0	471	364	30
			Muutos			Muutos
Tulos/osake, euroa	2,95	2,96	-0,01	0,84	0,65	0,19
Tulos/osake markkina-arvoin, euroa	3,14	2,79	0,35	0,98	0,95	0,03
Substanssi/osake, euroa*)	24,86	23,79	1,07	-	-	-
Keskim. henkilöstömäärä (FTE)	6 780	6 755	25	-	-	-
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	154	145	9	-	-	-
Oman pääoman tuotto, %	15,0	14,0	1,0	-	-	-

Tuloslaskelmaeriä vertaillaan edellisen vuoden vastaavan ajankohdan lukuihin. Tase-erien vertailuajankohtana on vuoden 2015 lopun tilanne, jollei toisin ole ilmoitettu.

Tilinpäätöksessä käytetyt vaihtokurssit

	1-12/2016	1-9/2016	1-6/2016	1-3/2016	1-12/2015
EUR 1 = SEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	9,4676	9,3712	9,3023	9,3241	9,3534
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	9,5525	9,6210	9,4242	9,2253	9,1895
DKK 1 = SEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	1,2718	1,2586	1,2486	1,2501	1,2542
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	1,2849	1,2912	1,2668	1,2381	1,2314
NOK 1 = SEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	1,0192	0,9998	0,9875	0,9790	1,0475
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	1,0513	1,0706	1,0133	0,9799	0,9570

Vuoden 2016 neljäs vuosineljännes lyhyesti

Sampo-konsernin loka-joulukuun 2016 tulos ennen veroja oli 528 miljoonaa euroa (413). Osakekohtainen tulos nousi 0,84 euroon (0,65), mikä on kaikkien aikojen paras viimeisen vuosineljänneksen tulos. Markkina-arvoin laskettu osakekohtainen tulos oli 0,98 euroa (0,95). Osakekohtainen substanssi kohosi vuosineljänneksen aikana 3,05 euroa 24,86 euroon. Noususta 2,20 euroa tuli Nordean osakekurssin noususta.

Vahinkovakuutustoiminnan vuoden viimeisen neljänneksen yhdistetty kulusuhde oli 85,6 prosenttia (87,7), joka on paras kulusuhde vuoden viimeiseltä neljännekseltä. Aiempina vuosina sattuneita vahinkoja varten tehtyjen varausten purku alensi yhdistettyä kulusuhdetta 3,8 prosenttiyksikköä ja toteutuneiden suurvahinkojen odotettua suurempi toteuma nosti kulusuhdetta 1,8 prosenttiyksikköä. Tulos ennen veroja kasvoi 223 miljoonaan euroon (204). Topdanmarkin tuloksesta kirjattiin osuutena 23 miljoonaa euroa (6).

Sammon osuus Nordean vuoden 2016 viimeisen vuosineljänneksen nettotuloksesta kasvoi 227 miljoonaan euroon (173). Joulukuun 2016 loppuun tultaessa Nordea-konsernin ydinvakavaraisuussuhde nousi ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista 18,4 prosenttiin (16,5).

Henkivakuutusliiketoiminnan tulos ennen veroja nousi 53 miljoonaan euroon (48). Matalan korkotason vuoksi Mandatum Life jatkoi vastuvelkansa vahvistamista. Maksutulo kasvoi 46 prosenttia 306 miljoonasta eurosta 446 miljoonaan euroon.

Liiketoiminta-alueet

Vahinkovakuutus

If on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuutus konserni, joka toimii myös kaikissa Baltian maissa. Sampo-konsernin vahinkovakuutuksen emoyhtiö If Skadeförsäkring Holding AB:n pääkonttori on Ruotsissa. Tytäryhtiöidensä ja sivukonttoriensa kautta If tarjoaa vakuutusratkaisuja ja -palveluja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Baltiassa. Ifin toiminnot jakautuvat neljään liiketoiminta-alueeseen: Henkilöasiakkaat, Yritysiasiakkaat, Suurasiakkaat ja Baltia. Vahinkovakuutus-segmentissä raportoidaan myös Sampo Oyj:n osakkuusyhtiön tanskalaisen vakuutusyhtiö Topdanmarkin tulososuus.

Tulos*

Milj. e	2016	2015	Muutos, %	Q4/2016	Q4/2015	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo, netto	4 292	4 378	-2	883	885	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	173	304	-43	53	70	-24
Liiketoiminnan muut tuotot	26	28	-5	6	7	-13
Korvauskulut	-2 670	-2 894	-8	-680	-703	-3
Vakuutus- ja sijoitussopimus-velkojen muutos	-6	-34	-81	191	192	-1
Henkilöstökulut	-512	-371	38	-131	-128	2
Liiketoiminnan muut kulut	-472	-477	-1	-120	-120	-1
Rahoituskulut	-13	-16	-20	-3	-4	-12
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	65	42	54	24	6	318
Tulos ennen veroja	883	960	-8	223	204	9

Avainluvut	Muutos			Muutos		
Yhdistetty kulusuhde, %	84,4	85,4	-1,0	85,6	87,7	-2,1
Riskisuhde, %	62,3	66,6	-4,3	63,2	65,2	-2,0
Toimintakulusuhde, %	22,1	18,8**	3,3	22,3	22,4	-0,1
Liikekulusuhde, %	16,6	13,0**	3,6	16,7	16,7	0,0
Oman pääoman tuotto, %	25,3	21,5	3,8	-	-	-
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	6 180	6 176	4	-	-	-

* Ilman kertaluonteisia eräiä yhdistetty kulusuhde vuodelta 2016 olisi ollut 86,1 prosenttia ja vuodelta 2015 86,5 prosenttia.

** Kertaluonteiset erät huomioiden toimintakulusuhteen ja liikekulusuhteen vertailuluvut olisivat olleet 22,3 prosenttia ja 16,6 prosenttia.

Vahinkovakuutussegmentin vuoden 2016 tulos ennen veroja oli 883 miljoonaa euroa (960). Yhdistetty kulusuhde parani 84,4 prosenttiin (85,4) ja riskisuhde 62,3 prosenttiin (66,6). Vuoden 2016 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Ruotsin vakuutusyhtiöiden keskusjärjestön suorittaman kuolevuustaulustoja koskeneen tutkimuksen seurauksena liikennevakuutuksen vastuuvalkaa purettiin 72 miljoonaa euroa. Tämä paransi koko vuoden 2016 yhdistettyä kulusuhdetta

1,7 prosenttiyksiköllä. Vertailulukuun sisältyy kaksi kertaluonteista erää: Norjan-toimintojen henkilöstön eläkejärjestelmän muutos ja annuiteettien diskonttaamiseen Suomessa käytettävän koron lasku 2,0 prosentista 1,5 prosenttiin. Näiden yhteenlaskettu vaikutus paransi yhdistettyä kulusuhdetta 1,1 prosenttiyksiköllä.

Aikaisempina tilikausina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purettiin 141 miljoonaa euroa tammi-joulukuussa 2016. Lukuun sisältyy aiempi Ruotsin liikennevakuutuksen vastuuvelan purku. Vuonna 2015 vastuuvelkaa vahvistettiin 61 miljoonalla eurolla, mikä selittyi pääosin Suomessa annuiteettien diskonttaamiseen käytetyn koron alentamisella. Oman pääoman tuotto nousi 25,3 prosenttiin (21,5). Vahinkovakuutuksen käyvän arvon rahasto oli joulukuun 2016 lopussa 484 miljoonaa euroa (391).

Vakuutustekninen tulos nousi 658 miljoonaan euroon (657). Vakuutusliikkeen tuotto (vakuutusteknisen tuloksen suhde omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin) parani 15,5 prosenttiin (15,1).

	Yhdistetty kulusuhde, %			Riskisuhde, %		
	2016	2015	Muutos	2016	2015	Muutos
Henkilöasiakkaat	83,2	88,1	-4,9	61,1	65,6	-4,5
Yritysiakkaat	86,3	89,2	-2,9	63,9	66,3	-2,4
Suurasiakkaat	88,6	99,4	-10,8	66,3	77,4	-11,1
Baltia	89,8	85,7	4,1	60,4	55,5	4,9
Ruotsi	83,1	86,8	-3,7	62,5	65,6	-3,1
Norja	84,8	88,0	-3,2	62,0	65,1	-3,1
Suomi	82,4	94,9	-12,5	60,6	72,8	-12,2
Tanska	95,4	90,8	4,6	68,0	64,0	4,0

	Yhdistetty kulusuhde, %			Riskisuhde, %		
	Q4/2016	Q4/2015	Muutos	Q4/2016	Q4/2015	Muutos
Henkilöasiakkaat	84,6	85,6	-1,0	61,8	63,1	-1,3
Yritysiakkaat	87,0	85,5	1,5	65,4	62,4	3,0
Suurasiakkaat	91,4	115,5	-24,1	68,5	91,2	-22,7
Baltia	88,5	87,5	1,0	56,3	55,4	0,9
Ruotsi	92,3	92,2	0,1	71,4	72,3	-0,9
Norja	80,1	89,6	-9,5	57,3	65,2	-7,9
Suomi	79,7	80,6	-0,9	58,1	57,3	0,8
Tanska	98,5	91,4	7,1	69,6	64,0	5,6

Ruotsin liikennevakuutukseen liittyvä vastuuvelan purku vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä paransi koko vuoden 2016 tulosta. Suomen liiketoimintojen vertailulukuja rasitti taas vuoden 2015 toisella neljänneksellä toteutettu diskonttokoron alennus. Suurasiakkaiden suurvahinkokehitys oli 11 miljoonaa euroa odotettua parempi ja lfin suurvahingoista maksamat korvauskulut olivat kokonaisuudessaan yhteensä 17 miljoonaa euroa odotettua alhaisemmat vuonna 2016.

Ruotsissa annuiteettien diskonttaamiseen käytetty korko laski -0,03 prosenttiin vuoden 2016 lopussa, mikä heikensi koko vuoden tulosta 29 miljoonalla eurolla. Diskonttokorko oli vuoden 2015 lopussa 0,41 prosenttia. Neljännen vuosineljänneksen tuloksessa vaikutus oli 19 miljoonaa euroa positiivinen. Suomen vastaava korko säilyi muuttumattomana 1,5 prosentissa.

Bruttovakuutusmaksutulo laski 4 458 miljoonaan euroon (4 559) vuonna 2016. Valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen maksutulo oli edellisvuoden tasolla. Maksutulo kasvoi Henkilöasiakkaat-liiketoiminnassa ja supistui Yritys- ja Suurasiakkaissa sekä Baltiassa. Ruotsissa ja Tanskassa maksutulo kasvoi 4 prosenttia, mutta Suomessa ja Norjassa maksutulo supistui.

Toimintakulusuhde oli 22,1 prosenttia (18,8) ja liikekulusuhde 16,6 prosenttia (13,0). Vertailulukuja alentaa lfin vuoden 2015 toisella vuosineljänneksellä Norjassa toteuttama eläkejärjestelmän kertaluonteinen muutos. Kun jätetään ottamatta huomioon kertaluonteiset erät, vertailuluvut olivat 22,3 prosenttia ja 16,6 prosenttia, mainitussa järjestyksessä.

lfin sijoitusomaisuuden arvo oli 31.12.2016 yhteensä 12,2 miljardia euroa (11,4). Tästä 79 prosenttia (74) oli sijoitettuna korkoinstrumentteihin, 8 prosenttia (12) rahamarkkinainstrumentteihin ja 13 prosenttia (13) osakkeisiin. Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 173 miljoonaa euroa (304). Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 2,9 prosenttia (1,5) vuonna 2016. Korkosijoitusten duraatio oli 1,4 vuotta (1,2) ja keskimääräinen maturiteetti 2,8 vuotta (2,6). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli joulukuun 2016 lopussa 1,7 prosenttia (1,8).

Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB

Nordea on yksi Euroopan kymmenestä suurimmasta yleispankista markkina-arvolla mitattuna. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta, 31 500 työntekijää ja konttoreita noin 600 toimipaikassa. Nordean osake noteerataan Nasdaqin pörseissä Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa. Nordeaa on käsitelty Sammon konsernitilinpäätöksessä osakkuusyhtiönä ja segmenttiraportoinnissa osuus sen tuloksesta sisältyy Omistusyhteisö-segmenttiin.

Sampo Oyj omisti 860 440 497 Nordean osaketta 31.12.2016, mikä vastaa 21,2 prosentin omistusosuutta. Osakkeista maksettu keskihinta oli 6,46 euroa ja kirja-arvo konsernitaseessa oli 8,78 euroa osakkeelta. Nordean osakkeen päätöskurssi oli joulukuun 2016 lopussa 10,60 euroa.

Nordean hallitus ehdottaa vuoden 2017 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 0,65 euroa osakkeelta (0,64). Mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen osinkoehdotuksen, Sampo Oyj saa Nordealta osinkoa 559 miljoonaa euroa 27.3.2017.

Tulos

Milj. e	2016	2015	Muutos, %	Q4/2016	Q4/2015	Muutos, %
Rahoituskate	4 727	4 963	-5	1 209	1 203	0
Liiketoiminnan tuotot yhteensä*	9 754	9 964	-2	2 588	2 469	5
Tulos ennen luottotappioita	5 127	5 183	-1	1 377	1 169	18
Luottotappiot, netto	-502	-479	5	-129	-142	-9
Liikevoitto**,**	4 366	4 791	-9	1 140	1 114	2
Osakekohtainen tulos, laimenusvaikutuksen jälkeen, euroa	0,93	0,91		0,27	0,21	
Oman pääoman tuotto**,**,%	11,5	12,3		12,9	11,5	

* Pois lukien kertaluonteiset erät (Q4/2015: voitto, joka saatiin kauppiaaspalvelutoiminnan myynnistä Netsille, 176 milj. euroa ennen veroja, Q2/2016: myyntivoitto, joka liittyy Visa Europan osakkeiden myyntiin Visa Inc.:lle, 151 milj. euroa ennen veroja, Q4/2016: Visaan liittyvä voitto, 22 milj. euroa ennen veroja).

** Pois lukien kertaluonteiset erät (Q4/2015: uudelleenjärjestelykulu, 263 milj. euroa ennen veroja, Q4/2016: tuottoerä, joka liittyy eläkesopimusten muutoksiin Norjassa, 86 milj. euroa ennen veroja).

Seuraava teksti perustuu Nordean 26.1.2017 julkaisemaan tilinpäätöstiedotteeseen vuodelta 2016.

Vuosi 2016 oli ehkä tapahtumarikkain vuosi Nordean historiassa. Makrotalous ja säännös-muutokset toivat mukanaan haasteita. Lisäksi Nordea sai paljon huomiota mediassa samaan aikaan, kun konsernissa käynnistettiin suuri muutosohjelma. Muutosohjelmassa saavutettiin kaksi merkittävää tavoitetta: konsernin juridinen rakenne uudistettiin ja peruspankki-järjestelmässä lanseerattiin ensimmäinen tuote, määräaikaistalletus. Tuottoihin kohdistuneista haasteista huolimatta pankin nettomääräinen korkomarginaali parani, hoitoon saatiin ennätysmäärä uutta varallisuutta ja Nordea vahvisti pohjoismaista johtosensa yritysten neuvonantajana.

Liiketoiminnan tuotot ilman kertaluonteisia eriä vähenivät edellisvuodesta prosentin paikallisissa valuutoissa laskettuna (-2 prosenttia euroissa). Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä pieneni 8 prosenttia paikallisissa valuutoissa laskettuna (-9 prosenttia euroissa).

Rahoituskate pieneni edellisvuodesta 3 prosenttia paikallisissa valuutoissa laskettuna (-5 prosenttia euroissa). Liiketoiminta-alueiden keskimääräiset luotto- ja talletusvolyymit pysyivät paikallisissa valuutoissa laskettuna samalla tasolla kuin vuonna 2015.

Luottomarginaalit kohenivat 0,02 prosenttiyksikköä ja talletusmarginaalit 0,06 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Nettomääräiset palkkiotuotot kasvoivat edellisvuodesta prosentin paikallisissa valuutoissa laskettuna (pysyivät aiemmalla tasolla euroissa).

Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä kasvoi 4 prosenttia paikallisissa valuutoissa laskettuna (4 prosenttia euroissa).

Kulut ja luottoriskit kehittyvät Nordean ohjeistuksen mukaisesti. Kulut ilman kertaluonteisia eriä kasvoivat 5 prosenttia paikallisissa valuutoissa laskettuna (4 prosenttia euroissa). Kuluja kertyi 4 886 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut pienenivät prosentin paikallisissa valuutoissa laskettuna, pois lukien kertaluonteiset erät. Kulu/tuotto-suhde heikkeni 47 prosentista 50 prosenttiin.

Nettomääräiset luottotappiot kasvoivat 502 miljoonaan euroon. Niiden osuus luotonannosta oli 0,15 prosenttia (0,14 prosenttia vuonna 2015).

Tulos kasvoi 4 prosenttia paikallisissa valuutoissa laskettuna (3 prosenttia euroissa) ja oli 3 766 miljoonaa euroa.

Valuuttakurssimuutokset pienensivät tuottoja ja kuluja sekä luotto- ja talletusvolyymejä noin prosentin, kun lukuja verrataan vuoden 2015 lukuihin.

Nordea-konsernin Basel III -säännösten mukaan laskettu ydinvakavaraisuussuhde (CET1) oli vuoden 2016 neljännen neljänneksen lopussa 18,4 prosenttia, kun se edellisneljänneksen lopussa oli 17,9 prosenttia. Riskipainotetut erät pienenivät 3,0 miljardia euroa lähinnä yritysvastuiden aiempaa pienemmän riskipainon ja vastapuoliriskien pienenemisen ansiosta. Ydinpääoma kasvoi 0,1 miljardia euroa vahvan osinkojen jälkeisen tuloksen ansiosta. Negatiivisesti siihen vaikutti aineettoman omaisuuden kasvu.

Ruotsin Finanssivalvonta ilmoitti 18.12.2016 sopineensa pohjoismaisten valvontaviranomaisten ja Euroopan keskuspankin kanssa merkittävien sivuliikkeiden valvonnasta Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa. Nordea Bank AB:n (publ) ja sen Suomen, Tanskan ja Norjan tytäryhtiöiden fuusiot tulivat voimaan 2.1.2017. Samalla kaikki tytäryhtiöiden varat ja velat siirtyivät Nordea Bank AB:lle (publ) ja Nordea Pankki Suomi Oyj:n, Nordea Bank Danmark A/S:n ja Nordea Bank Norge ASA:n toiminta lakkautettiin. Pankkitoiminnasta Suomessa, Tanskassa ja Norjassa vastaavat jatkossa Nordea Bank AB:n (publ) paikalliset sivuliikkeet.

Lisätietoja Nordea Bank AB:stä ja sen tuloksista vuodelta 2016 on saatavilla osoitteessa www.nordea.com.

Henkivakuutus

Mandatum Life -konserni koostuu Sampo Oyj:n sataprosenttisesti omistamasta tytäryhtiöstä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiöstä ja sen viidestä tytäryhtiöstä. Emoyhtiö Mandatum Life on vastuussa myynnistä ja kaikista vakuutusyhtiölain määrittämistä toiminnoista. Tytäryhtiöt ovat Mandatum Life Palvelut Oy, Mandatum Life Sijoituspalvelut Oy, Mandatum Life Fund Management S.A., Innova Henkilöstörahoisto Oy sekä Mandatum Life Insurance Baltic SE.

Tulos						
Milj. e	2016	2015	Muutos, %	Q4/2016	Q4/2015	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo, netto	1 116	1 144	-2	446	306	46
Sijoitustoiminnan nettotuotot	634	632	0	274	292	-6
Muut tuotot	23	18	29	12	7	71
Korvauskulut	-967	-1 023	-5	-192	-246	-22
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	-465	-462	1	-448	-277	62
Henkilöstökulut	-46	-47	-2	-12	-12	-3
Muut kulut	-78	-74	4	-26	-21	27
Rahoituskulut	-7	-6	10	-2	-1	55
Tulos ennen veroja	210	181	16	53	48	9
Avainluvut	Muutos					
Liikekustannussuhde, %	100,5	100,0	0,5	-	-	-
Oman pääoman tuotto, %	15,9	12,7	3,2	-	-	-
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	543	522	21	-	-	-

Henkivakuutustoiminnan tulos ennen veroja vuodelta 2016 oli 210 miljoonaa euroa (181). Markkina-arvojen muutokset huomioiva laaja tulos verojen jälkeen oli 232 miljoonaa euroa (168). Oman pääoman tuotto oli 15,9 prosenttia (12,7).

Sijoitusomaisuuden nettotuotot ilman sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä tuottoja olivat 356 miljoonaa euroa (391). Sijoitussidonnaisten vakuutusten tuotot olivat 276 miljoonaa euroa (239). Käyvän arvon rahasto kasvoi vuoden 2016 kuluessa 596 miljoonaan euroon (532).

Mandatum Life -konsernin kokonaisvastuuelka kasvoi 11,3 miljardiin euroon (10,9). Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvä vastuuelka nousi vuoden 2016 lopussa 6,4 miljardiin euroon (5,9) eli 57 prosenttiin (54) koko vastuuelasta. Laskuperustekorkoinen kanta supistui suunnitelman mukaisesti vuoden 2016 aikana ja oli 4,8 miljardia euroa (5,0) 31.12.2016. Korkeamman koron laskuperustekannat (4,5 ja 3,5 prosenttia) supistuivat 213 miljoonaa euroa ja olivat 2,9 miljardia euroa vuoden 2016 lopussa.

Mandatum Life vahvisti vuonna 2016 vastuuelkaansa 28 miljoonalla eurolla alhaisen korkotason takia ja kokonaisuudessaan diskonttokoron alentamiseen oli vuoden 2016 lopussa varattu 273 miljoonaa euroa (244), josta 225 miljoonaa euroa on allukoitu vuosille 2017–2019. Lukuun ei sisälly eriytettyyn kantaan liittyviä eriä. Diskonttokorko on alennettu 0,25 prosenttiin vuodelle 2017, 0,50 prosenttiin vuodelle 2018 ja 2,25 prosenttiin vuodelle 2019.

Marraskuussa 2016 eriytetyn ryhmäeläkevakuutuskannan diskonttokorko alennettiin 0,50 prosenttiin 0,75 prosentista, mikä kasvatti diskonttokoron alentamiseen varatun määrän 275 miljoonaan euroon (257).

Mandatum Life -konsernilla oli 31.12.2016 sijoitusomaisuutta markkina-arvoin mitattuna 6,6 miljardia euroa (6,7), kun huomioon ei oteta 6,5 miljardin euron (5,9) suuruisia sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevia sijoituksia.

Mandatum Lifen alkuperäisen laskuperustekorkoisen vastuuvelan katteena oleva omaisuus oli 31.12.2016 markkina-arvoin 5,4 miljardia euroa (5,5), josta 41 prosenttia (47) oli sijoitettu korkoinstrumentteihin, 14 prosenttia (7) rahamarkkinoille, 30 prosenttia (29) osakkeisiin ja 15 prosenttia (16) vaihtoehtoisin sijoituksiin. Sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin vuodelta 2016 oli 7,2 prosenttia (6,9). Korkosijoitusten duraatio oli vuoden 2016 lopussa 1,9 vuotta (2,1) ja keskimääräinen maturiteetti 2,3 vuotta (2,8). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli 2,9 prosenttia (3,2).

Eriytetyn kannan katteena olevien sijoitusten arvo oli 1,2 miljardia euroa (1,2), josta 75 prosenttia (71) oli korkosijoituksissa, 10 prosenttia (9) rahamarkkinainstrumenteissa, 8 prosenttia (12) osakkeissa ja 7 prosenttia (8) vaihtoehtoisissa sijoituksissa. Eriytetyn kannan sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin oli 4,7 prosenttia (3,8) vuodelta 2016. Vuoden 2016 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 2,4 vuotta (2,3) ja keskimääräinen maturiteetti 3,5 vuotta (3,8). Korkosijoitusten keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli 1,8 prosenttia (1,4).

Mandatum Lifen vakavaraisuus esitetään Vakavaraisuus-osiossa.

Henkivakuutusliiketoiminnan kustannus- ja riskiliikkeen tulokset säilyivät hyvinä. Kustannusliikkeen tulos oli 24 miljoonaa euroa (25) ja riskiliikkeen tulos 31 miljoonaa euroa (33).

Mandatum Life -konsernin omalla vastuulla oleva maksutulo oli 1 116 miljoonaa euroa (1 144). Vaisun alkuvuoden jälkeen viimeisen vuosineljänneksen maksutulo kohosi ennätyselliseen 446 miljoonaan euroon (306). Sijoitussidonnainen maksutulo oli 973 miljoonaa euroa (968). Mandatum Lifen markkinaosuus Suomessa kasvoi 24,1 prosenttiin (17,7).

Lisätietoja Mandatum Lifen ja Danske Bankin yhteistyöstä on esitetty osiossa Muutoksia konsernirakenteessa.

Omistusyhteisö

Sampo Oyj hallinnoi vahinko- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavia tytäryhtiöitään. Lisäksi yhtiö omisti 31.12.2016 noin 21,2 prosenttia Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean osakepääomasta ja yli 41,7 prosenttia tanskalaisesta vahinkovakuutusyhtiöstä Topdanmarkista. Nordea ja Topdanmark ovat molemmat Sampo Oyj:n osakkuusyhtiöitä, mutta Topdanmarkin tulos raportoidaan vahinkovakuutussegmentissä.

Tulos						
Milj. e	2016	2015	Muutos, %	Q4/2016	Q4/2015	Muutos, %
Sijoitustoiminnan nettotuotot	36	76	-53	38	16	142
Liiketoiminnan muut tuotot	17	18	-5	5	5	-12
Henkilöstökulut	-16	-20	-21	-6	-6	-2
Liiketoiminnan muut kulut	-18	-12	50	-8	-3	141
Rahoituskulut	-14	-63	-78	-4	-25	-82
Osuus osakkuusyritysten voitoista	773	751	3	227	173	31
Tulos ennen veroja	778	749	4	252	160	57
Avainluvut			Muutos			
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	57	57	0	-	-	-

Omistusyhteisö-segmentin tulos ennen veroja oli 778 miljoonaa euroa (749), josta 773 miljoonaa euroa (751) tuli Nordean vuoden 2016 tuloksesta kirjattavasta Sammon osuudesta. Ilman osuutta Nordean tuloksesta omistusyhteisö teki 6 miljoonan euron tuloksen (-1).

Valuuttakurssivaihtelut ja varsinkin Ruotsin kruunun vahvistuminen kasvattivat sijoitustuottoja 25 miljoonalla eurolla. Matala korkotaso sekä Ruotsin kruunun ja euron väliset kurssivaihtelut alensivat merkittävästi rahoituskuluja.

Sampo Oyj:n omistus Nordea Bankista on kirjattu konsernitaseeseen 7,6 miljardiin euroon. Omistusuuden markkina-arvo 31.12.2016 oli 9,1 miljardia euroa eli 10,60 euroa osakkeelta. Sampo Oyj:n taseeseen sisältyi myös 2,4 miljardin euron (2,4) arvosta tytäryhtiöiden osakkeita.

Muutokset konsernirakenteessa

Pakollinen ostotarjous Topdanmarkin osakkeista

Sampo Oyj ilmoitti 7.9.2016 velvollisuudestaan tehdä pakollinen ostotarjous Topdanmark A/S:n osakkeenomistajille. Sampo tarjoutui pakollisella ostotarjouksella ostamaan kaikki Topdanmarkin osakkeet pois lukien Topdanmarkin hallussa olevat omat osakkeet sekä mahdolliset Topdanmarkin liikkeeseen laskemat muut rahoitusvälineet, warrantit ja osakeoptiot, sekä tietyissä lainsäädännön pois rajaamissa maissa asuvien Topdanmarkin osakkeenomistajien omistuksessa olevat osakkeet. Pakollisessa ostotarjouksessa tarjottu käteishinta kullekin Topdanmarkin liikkeelle laskemalle osakkeelle oli 183 Tanskan kruunua. Ostotarjouksen tarjousaika alkoi 27.9.2016 ja kesti 25.10.2016 saakka. Ostotarjouksen tuloksena Sampo Oyj sai 7 374 306 Topdanmarkin osaketta eli yhtiöllä oli 26.10.2016 hallussaan 41,1 prosenttia Topdanmarkin kaikista osakkeista.

Pakollinen ostotarjous tehtiin Tanskan ostotarjoussäännösten (Takeover Order, nro 562, 2.6.2014) kohdan 2 (1) mukaisesti. Velvollisuus pakollisen julkisen käteisostotarjouksen tekoon syntyi sen jälkeen, kun Sampo oli 6.–7.9.2016 ostanut markkinoilta 200 000 Topdanmarkin osaketta osakkeen korkeimman ostohinnan ollessa 183 Tanskan kruunua ja omistusosuus oli ylittänyt Tanskan lain edellyttämän yhden kolmasosan rajan kaikista Topdanmarkin osakkeiden tuottamista äänistä. Samassa yhteydessä Sampo hankki kokonaan omistamaltaan tytäryhtiöltään If Skadeförsäkring Holding AB (publ):ilta 31 476 920 Topdanmarkin osaketta hintaan 183 Tanskan kruunua osakkeelta, mikä vastaa noin 33,13 prosenttia Topdanmarkin kaikista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä (mukaan lukien Topdanmarkin hallussa olevat omat osakkeet). Tämän kaupan seurauksena If ei enää omista Topdanmarkin osakkeita.

Sampo Oyj:n tulososuus Topdanmarkin tuloksesta esitetään jatkossakin vahinkovakuutussegmentissä, vaikka Topdanmark tästedes onkin Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö. Sampo Oyj:llä oli 1.2.2017 yhteensä 39 579 226 Topdanmarkin osaketta eli 41,7 prosenttia Topdanmarkin osakkeista ja 45,7 prosenttia äänimäärästä.

Mandatum Lifen jakelusopimus Danske Bankin kanssa

Sampo Oyj:n myydessä pankkitoimintansa Danske Bank A/S:lle vuoden 2007 alussa Sampo Pankki Oyj (nykyään Danske Bank Oyj) ja henkivakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo (nykyään Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö) allekirjoittivat sopimuksen, joka takasi Henki-Sammolle yksinoikeuden myydä henki- ja eläkevakuutus tuotteitaan Sampo Pankin jakeluverkostossa Suomessa.

Mandatum Life päätti 20.10.2016 olla jatkamatta jakelusopimusta 31.12.2016 jälkeen. Edellä mainitun sopimuksen solmimisen yhteydessä Mandatum Lifelle taattiin oikeus myydä Danske Bank Oyj:n Suomen palveluverkoston kautta myydyn vakuutuskantansa Danske Bankille. Mandatum Life päätti 27.10.2016 käyttää oikeuttaan myydä tämä vakuutuskantansa Danske Bankille.

Vakuutuskannan arvo annetaan kolmannen osapuolen määritettäväksi edellä mainittuun sopimukseen kirjatuin ehdoin. Arvonmäärityksen arvioidaan kestävän vuoden 2017 kesään ja kannansiirron odotetaan tapahtuvan aikaisintaan vuoden 2017 viimeisen vuosineljänneksen aikana. Kannansiirto edellyttää asianmukaisten viranomaislupien saamista.

Vakuutuskantaan sisältyy yli 150 000 sopimusta ja kantaan liittyvä vastuovelka oli vuoden 2016 lopussa 3 202 miljoonaa euroa. Vakuutuskanta koostuu pääosin sijoitussidonnaisista sopimuksista ja lainaturvasopimuksista. Laskuperustekorkoisen vastuuelan suuruus oli 210 miljoonaa euroa. Vakuutuskantaa käsitellään vuoden 2016 taseessa myytävänä olevina varoina.

Muut tapahtumat

Henkilöstö

Sampo-konsernin työntekijöiden määrä (FTE) oli vuonna 2016 keskimäärin 6 780 (6 755). Suurin liiketoiminta-alue on vahinkovakuutustoiminta, joka työllisti noin 91 prosenttia henkilöstöstä. Henkivakuutustoiminnassa toimi noin 8 prosenttia ja emoyhtiö Sampo Oyj:n palveluksessa työskenteli prosentti henkilöstöstä.

Maantieteellisesti Sampo-konsernin henkilöstömäärä jakautui siten, että Suomessa työskenteli 32 prosenttia, Ruotsissa 27 prosenttia ja Norjassa 20 prosenttia henkilöstöstä. Muiden maiden osuus henkilöstöstä oli 21 prosenttia.

Vahinkovakuutuksen kokonaishenkilöstömäärä säilyi vakaana. Henkilöstön määrä aleni Suomessa ja Norjassa, mutta kasvoi Ruotsissa ja Baltiassa. Vahinkovakuutuksessa työskenteli joulukuun 2016 lopussa 6 200 henkeä.

Henkivakuutustoiminnan henkilöstömäärä kasvoi lähes 3 prosenttia Suomen ja Viron henkilöstön kasvun ansiosta. Henkivakuutustoiminnassa työskenteli joulukuun 2016 lopussa 542 henkeä. Kaikkiaan Sampo-konsernissa työskenteli vuoden 2016 lopussa 6 780 henkeä.

Pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella maksettiin vuonna 2016 palkkioita sosiaalikuluihin 37 miljoonaa euroa (34). Lyhytaikaisia kannustimia maksettiin sosiaalikulut mukaan lukien samalla ajanjaksolla 38 miljoonalla eurolla (33). Johdon pitkäaikaisen kannustinjärjestelmien perusteella maksettavat maksut perustuvat Sammon osakekurssin kehitykseen 3-5 vuoden aikajaksolla kunkin kannustinjärjestelmän liikkeelle laskemisesta alkaen. Kannustinohjelmissa on asetettu minimivaatimukset osakekurssikehitykselle ja yhtiön kannattavuudelle sekä yläraja maksettaville kannustimille. Lisäksi osa kannustimista saaduista suorituksista on käytettävä Sammon osakkeiden hankkimiseen ja osakkeet on pidettävä tietty aika. Vuonna 2016 voimassa olevien pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien tulosvaikutus oli 15 miljoonaa euroa (33). Sampo-konsernin pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien ehdot ovat luettavissa osoitteessa www.sampo.com/kannustinehdot.

Sampo-konserni julkaisee maaliskuussa 2017 palkka- ja palkkioselvityksen. Selvitys on laadittu Arvopaperimarkkinayhdistyksen hyväksymän, 1.1.2016 voimaan tulleen uuden hallinnointikoodin suositusten mukaisesti. Selvitys on luettavissa osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Osakkeet ja osakepääoma

Kun Sampo Oyj siirtyi arvo-osuusjärjestelmään syyskuussa 1997, osakkeenomistajia pyydettiin esittämään osakekirjansa ja vaatimaan osakkeidensa siirtämistä arvo-osuustilille yhtiökokouksen päätöksen mukaisena ilmoittautumisaikana. Niiden osakkeenomistajien, jotka eivät vaatineet osakkeidensa kirjaamista arvo-osuustilille, osakkeet merkittiin yhtiön yhteiselle arvo-osuustilille.

Sampo Oyj:n yhtiökokous voi voimassa olevan osakeyhtiölain mukaan 1.9.2016 jälkeen päättää, että oikeus yhteistilille kirjattuun osakkeeseen menetetään. Yhtiökokouksen päätöksen jälkeen menetettyihin osakkeisiin sovelletaan yhtiön hallussa olevia omia osakkeita koskevia säännöksiä ja hallitus voi esimerkiksi päättää kyseisten osakkeiden mitätöimisestä.

Koska yhtiökokouksella on ensimmäisen kerran mahdollisuus päättää asiasta, selvitti Sampo Oyj:n hallituksen tarkastusvaliokunta edellytyksiä tällaisen päätöksen tekemiselle ja sen seurauksille erityisesti kaikkien osakkeenomistajien tasapuolisen ja yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi.

Sampo Oyj on saanut osakkeenomistajiltaan kaksi esitystä, jotka koskevat yhteistilin osakkeiden osakeoikeuksien menettämistä. Ensimmäisessä ehdotuksessa esitetään, että varsinainen yhtiökokous päättäisi osakeyhtiölain 4 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet menetetään yhteistilillä olevien osakkeiden osalta. Ehdotuksen perusteella yhtiön hallituksen olisi mitätöitävä tämän menettämisseuraamuksen perusteella yhtiön haltuun tulevat omat osakkeet. Sampo Oyj:n hallitus on kokouksessaan 8.2.2017 päättänyt yhtyä osakkeenomistajan ehdotukseen.

Hallituksen esityksen mukaan menettämisseuraamus koskisi niitä vielä yhteistilillä olevia paperimuotoisia osakkeita, joiden osalta osakeoikeuksien kirjaamista arvo-osuusjärjestelmään ei ole vaadittu ennen asiaa koskevaa yhtiökokouksen päätöstä 27.4.2017 kello 14.

Toisessa osakkeenomistajalta saadussa ehdotuksessa esitetään yhtiökokoukselle, että mikäli yhtiökokouksen käsiteltäväksi on tehty osakeyhtiölain 4 luvun 10 §:n 2 momentin mukainen ehdotus osakeoikeuksien menettämisestä, yhtiökokous päättäisi, että kyseinen päätös voitaisiin tehdä aikaisintaan 1.2.2020 ja edellyttäen, että yhtiö on aktiivisesti yrittänyt tavoittaa kaikki ne yhtiön osakkeenomistajat, jotka eivät ole siirtäneet omistustaan arvo-osuusjärjestelmään.

Ottaen huomioon, että tulevat yhtiökokoukset eivät ole sidottu aikaisempien yhtiökokousten päätöksiin, tarkoittaa tämä yhtiökokoukselle tehty ehdotus käytännössä esitystä hylätä ensinnä mainittu ehdotus yhteistilillä olevien osakkeiden menettämisestä.

Osakkeenomistajien ehdotukset ovat myöhemmin tänään kokonaisuudessaan saatavilla osoitteessa www.sampo.com/yhtiokokous.

Sampo Oyj on pyrkinyt aktiivisesti tavoittamaan yhteistilille merkittyjen osakkeiden osakkeenomistajia. Sampo lähetti 3.11.2016 kirjeen noin 75 000 yksityishenkilölle, jotka on 12.9.1997 päivätyn osakasrekisterin mukaan merkitty yhteistilillä olevien osakkeiden omistajiksi. Postitse lähetetty kirje ja sitä seurannut laaja mediahuomio johtivat noin sataantuhanteen yhteydenottoon.

Toimenpiteet yhteistilille merkittyjen osakkeiden löytämiseksi ovat olleet tuloksekkaita. Yhteistilillä olevien osakkeiden lukumäärä on 1.11.2016–6.2.2017 vähentynyt 472 380 kappaleella, minkä seurauksena yhteistilille on 6.2.2017 kirjattu 6 436 120 osaketta (1.15 prosenttia kaikista osakkeista).

Sisäiset osingot

Sampo-konsernin emoyhtiö Sampo Oyj sai tytäryhtiöiltään ja osakkuusyhtiöltään Nordea Bank AB:lta vuonna 2016 osinkoina yhteensä 1 555 miljoonaa euroa:

- Mandatum Life, maaliskuu 2016: 125 miljoonaa euroa;
- Nordea Bank AB, maaliskuu 2016: 551 miljoonaa euroa; ja
- If Vahinkovakuutus, joulukuu 2016: 5,8 miljardia Ruotsin kruunua (n. 586 miljoonaa euroa).
Lisäksi If maksoi syyskuussa 2016 ylimääräistä osinkoa 2,8 miljardia Ruotsin kruunua (293 miljoonaa euroa).

Nordea Bank AB:n hallitus esitti 26.1.2017, että sen 16.3.2017 kokoontuva varsinainen yhtiökokous jakaisi osinkoa 0,65 euroa osakkeelta. Sammon nykyisellä osakeomistuksella osinko on noin 559 miljoonaa euroa. Ehdotettu osingonmaksupäivä on 27.3.2017.

Mandatum Life aikoo maksaa 125 miljoonan euron osingon vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä. If Vahinkovakuutus maksaa osinkonsa yleensä vuoden lopulla.

Luottoluokitukset

S&P nosti 20.4.2016 Ifin luokitukset tasolle A+ ja arvioi sen tulevaisuuden näkymät vakaiksi. Samalla S&P aloitti Sampo Oyj:n luottoluokituksen määrittäen sille luokituksen A- ja arvioiden sen näkymät vakaiksi.

Moody's nosti 15.12.2016 Ifin taloudellista tilaa kuvaavat luokitukset A2:sta A1:een ja arvioi yhtiöiden tulevaisuuden näkymät vakaiksi. Samalla Moody's nosti Sampo Oyj:n senioriehtoisen velan luokituksen Baa2:sta Baa1:een. Moody's myös antoi If Skadeförsäkring Holding AB (publ):n marraskuussa 2016 liikkeeseen laskemille pääomalainoille Baa2(hyb)-luokituksen.

Alla oleva taulukko kuvaa Sampo-konserniin kuuluvien yhtiöiden luottoluokituksia joulukuun 2016 lopussa.

Yhtiö	Moody's		Standard & Poor's	
	Luokitus	Näkymä	Luokitus	Näkymä
Sampo Oyj	Baa1	Vakaa	A-	Vakaa
If Skadeförsäkring AB (Ruotsi)	A1	Vakaa	A+	Vakaa
If Vahinkovakuutusyhtiö (Suomi)	A1	Vakaa	A+	Vakaa

Vakavaraisuus

Vakuutusalakonsernit If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life ovat noudattaneet vakavaraisuuslaskelmissaan Solvenssi II -säännöstöä 1.1.2016 alkaen. Molemmat yhtiöt raportoivat vakavaraisuutensa Solvenssi II:n standardikaavan mukaisesti.

Solvenssi II:n standardikaavan mukainen If-konsernin pääoman vaade oli joulukuun 2016 lopussa 350 miljoonaa euroa korkeampi kuin yhtiössä sisäisesti käytetyn mallin mukainen pääomavaade. Ifillä on kuitenkin Standard & Poor'sin A-luottoluokitus, joka edellyttää jatkossakin huomattavasti suurempia pääomia ja siksi standardikaavalla ei ole käytännön vaikutusta If-konsernin pääomitukseen. If-konsernin Solvenssi II:n standardikaavan mukainen pääomavaatimus oli joulukuun 2016 lopussa 1 942 miljoonaa euroa (2 073) ja omat varat olivat 3 822 miljoonaa euroa (3 202). Vakavaraisuusaste oli 197 prosenttia (154). S&P:n luottoluokituksen mukainen tavoitepääoma oli joulukuun 2016 lopussa 2 967 miljoonaa euroa (3 058).

Ruotsin valvontaviranomainen Finansinspektion antoi marraskuussa 2016 If Skadeförsäkring AB:lle (Ruotsi) luvan osittaisen sisäisen mallin käyttämiseen yhtiön vakavaraisuuslaskelmissa.

If selvittää mahdollisuutta käyttää osittaista sisäistä mallia myös Suomen liiketoimintaa koskevissa vakavaraisuuslaskelmissaan. Tämä edellyttäisi Ifin Suomen tytäryhtiön If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n muuttamista Ruotsissa toimivan yhtiön sivukonttoriksi.

Muutos sopisi Ifin liiketoimintamalliin, sillä Ruotsin, Norjan ja Tanskan liiketoiminnat toimivat jo nykyisin Ruotsin-yhtiön alaisuudessa. Suomen-yhtiön muuttaminen sivukonttoriksi parantaisi myös entisestään If-konsernin pääomitusta ja helpottaisi riskienhallinnan organisointia.

Mandatum Lifen vakavaraisuussuhde säilyi siirtymäsäännöksiä sovellettaessa vahvana ja oli 160 prosenttia (158). Omat varat olivat 1 893 miljoonaa euroa (1 913) ja ylittivät siten 1 182 miljoonan euron (1 212) suuruisen Solvenssi II -pääomavaateen 711 miljoonalla eurolla. Ilman siirtymäsäännöksiä omat varat olisivat olleet 1 441 miljoonaa euroa ja vakavaraisuusvaade 1 409 miljoonaa euroa, ja tämän seurauksena vakavaraisuussuhde olisi ollut 102 prosenttia (103).

Sampo-konserni on luokiteltu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymäksi. Laki perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/87/EY finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriyten ja sijoituspalveluyriyten lisävalvonnasta. Lakia muutettiin Solvenssi II ja Basel III -sääntöjen vaatimusten mukaiseksi 1.1.2016 alkaen.

Konsernin vakavaraisuuspääoman perustana on konsernin konsolidoitu oma pääoma. Sektorikohtaiset erät lisätään siihen, kun taas aineettomat erät ja muut vähennyserät vähennetään siitä.

Sampo-konsernin vakavaraisuus

Milj. e	31.12.2016	31.12.2015
Konsernitaseen oma pääoma	11 934	11 411
Toimialakohtaiset erät	-3 251	-3 371
Aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	2 254	2 254
Ryhmittymän omat varat, yhteensä	10 937	10 294
Omien varojen vaatimukset, yhteensä	7 088	7 114
Ryhmittymän vakavaraisuus	3 849	3 179
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (Omat varat suhteessa minimivaatimuksiin, %)	154	145

Konsernin vakavaraisuussuhde (ryhmittymän omat varat suhteessa minimivaatimukseen) oli Solvenssi II -säännöksiä vakuutustytäryhtiöihin sovellettaessa joulukuun 2016 lopussa 154 prosenttia (145).

Myös konsernin vakavaraisuuslaskelmiin sovelletaan Solvenssi II -säännöksiä. Lisätietoja on saatavilla vuoden 2016 vuosikertomuksen Riskienhallinta-osiossa. Kahdella eri laskentakaavalla määritellyt vakavaraisuusvaatimukset eroavat hyvin vähän toisistaan.

Lisätietoja Sampo-konsernin vakavaraisuuslaskennasta on saatavilla vuoden 2016 vuosikertomuksen Riskienhallinta-osioista.

Velkarahoitus

Sampo Oyj:llä oli 31.12.2016 velkarahoitusta 3 548 miljoonaa euroa (2 302) ja korkoa kerryttäviä omaisuuseriä 2 104 miljoonaa euroa (1 343). Korkoa kerryttäviin omaisuuseriin sisältyvät pankkitilit, 637 miljoonaa euroa (579) tytär- ja osakkuusyhtiöiden liikkeelle laskemia pääomalainoja sekä 28 miljoonaa euroa muita rahamarkkinainstrumentteja (25). Vuoden 2016 lopussa nettovelka oli 1 443 miljoonaa euroa (959).

Sampo Oyj:n bruttovelka oli 47 prosenttia (32) yhtiön omasta pääomasta ja velkaisuusaste oli 32 prosenttia (24). Velkaantuneisuuden kasvu johtuu kahdesta asiasta. Ensinnäkin hankkiessaan Topdanmarkin osakkeita Sampo lisäsi velkaansa 400 miljoonalla eurolla. Toiseksi Sampo uudelleenrahoitti 500 miljoonan euron helmikuussa 2017 erääntyvän seniorilainan jo marraskuussa 2016 laskemalla liikkeeseen 750 miljoonan euron seniorilainan maksamatta samanaikaisesti takaisin erääntyvää lainaa. Velkaisuusasteen odotetaan palautuvan alle 30 prosentin tasolle vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Topdanmarkin osakkeista tehdyn pakollisen ostotarjouksen yhteydessä Sampo Oyj lisäsi liikkeeseen laskemiensa yritystodistusten määrän 338 miljoonasta eurosta toisen vuosineljänneksen 2016 lopussa 702 miljoonaan euroon 30.9.2016. Vuoden 2016 lopussa yritystodistusten kokonaismäärä oli 671 miljoonaa euroa (305).

Sampo Oyj laski 17.11.2016 osana EMTN-ohjelmaansa liikkeeseen 750 miljoonan euron suuruisen vakuudettoman, vaihtuvakorkoisen lainan, joka erääntyy 18.9.2023.

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), If-konsernin emoyhtiö, laski 24.11.2016 liikkeeseen 2 miljardin Ruotsin kruunun arvosta tier 2 velkainstrumentteja, josta vaihtuvakorkoisia oli 1 500 miljoonaa Ruotsin kruunua ja kiinteäkorkoisia 500 miljoonaa Ruotsin kruunua. Liikkeeseenlaskemisen tarkoituksena oli uudelleenrahoittaa 150 miljoonan euron hybridilaina, joka erääntyi vuonna 2015, ja kehittää Ifin pääomarakennetta. Ensimmäinen eräpäivä on 1.12.2021.

Sampo Oyj:n taseessa 31.12.2016 olleet rahoitusvelat koostuivat 2 877 miljoonan euron (1 997) senioriehtoista joukkovelkakirjalainoista ja 671 miljoonan euron (305) arvoista liikkeeseen lasketuista yritystodistuksista. Sampo Oyj:n velan keskikorko oli 31.12.2016 ilman koronvaihtosopimuksia 1,37 prosenttia (1,45). Keskikoron nousu on tilapäistä ja johtuu helmikuussa 2017 erääntyvään seniorilainaan liittyvien koronvaihtosopimusten sulkemisesta.

Liikkeelle lasketut velkainstrumentit

Sampo Oyj, 31.12.2016

Velkainstrumentti	Korkokuponki	Swap	Kokonaiskorko	Eräpäivä
Senior Bond 500 milj. euroa	4,2500%	---	4,2500%	27.2.2017
Senior Bond 2 000 milj. SEK	Stibor3M + 1,45%	Euribor3M+1,375%	0,9990%	29.5.2018
Senior Bond 500 milj. euroa	1,1250%	---	1,1640%	24.5.2019
Senior Bond 2 000 milj. SEK	Stibor3M + 0,77%	Euribor3M+0,586125%	0,2721%	28.5.2020
Senior Bond 1 000 milj. SEK	1,2500%	EUR 1,007%	1,0070%	28.5.2020
Senior Bond 500 milj. euroa	1,5000%	---	1,5920%	16.9.2021
Senior Bond 750 milj. euroa	1,0000%	---	1,0060%	18.9.2023
Yritystodistukset 671 milj. euroa	Euribor + marginaali		0,2500%	Keskimäärin 3 kk
Julkinen velka 3 416 milj. euroa			1,3756%	
Private placements 132 milj. euroa			1,3731%	
Yhteensä 3 548 milj. euroa			1,3755%	

Lisätietoja Sampo-konsernin liikkeeseen laskemista lainoista on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/velkarahoitus.

Tulevaisuuden näkymät

Näkymät vuodelle 2017

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueiden odotetaan raportoivan hyvän toiminnallisen tuloksen vuonna 2017.

Markkina-arvoiset tulokset ovat kuitenkin varsinkin henkivakuutustoiminnassa vahvasti sidoksissa pääomamarkkinoiden kehitykseen. Matala korkotaso luo lisäksi haastavan ympäristön erääntyvien korkosijoitusten uudelleen sijoittamiseen.

Vahinkovakuutustoiminnan odotetaan vuonna 2017 saavuttavan kirkkaasti yhdistetty kulusuhde-tavoitteensa, jonka mukaisesti pitkän aikavälin kulusuhde on alle 95 prosenttia.

Nordean vaikutuksen konsernin tulokseen odotetaan olevan huomattava.

Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä

Sampo-konserni altistuu päivittäisessä liiketoiminnassaan lukuisille riskeille ja epävarmuustekijöille ensisijaisesti erillisinä johdettujen keskeisten liiketoimintayksiköidensä kautta. Emoyhtiö Sampo Oyj:n oma altistuminen riskeille on vähäistä.

Sampo-konsernin kannattavuuteen ja sen vaihteluihin vaikuttavat eniten markkina-, luotto- ja vakuutusriskit sekä operatiiviset riskit, joita keskeiset liiketoimintayksiköt kvantifioivat itsenäisesti. Konsernitasolla riskien lähteet ovat samoja, mutta hajautusvaikutusten takia ne eivät ole suoraan yhteenlaskettavissa.

Ennalta arvaamattomat, merkittävät tapahtumat voivat vaikuttaa Sampo-konsernin kannattavuuteen välittömästi. Epävarmuustekijöiden identifiointi on helpompaa kuin epävarmuustekijöiden todennäköisyyksien, ajoituksen ja mahdollisten taloudellisten vaikutusten laajuuden arviointi. Tällä hetkellä on olemassa lukuisia yleisesti tunnistettuja makrotaloudellisia, poliittisia ja muita epävarmuuden lähteitä, jotka voivat vaikuttaa finanssialaan monella tavoin negatiivisesti. Erityisesti poliittiset riskit ovat tällä hetkellä korostuneet.

Muita epävarmuuden lähteitä ovat toimintaympäristön ennalta arvaamattomat rakenteelliset muutokset sekä jo tunnistetut trendit ja mahdolliset laajakantoiset tapahtumat. Näillä ulkoisilla tekijöillä voi olla vaikutuksia liiketoiminnan harjoittamiseen myös pitkällä aikavälillä.

Voitonjakoehdotus

Sampo Oyj:n osinkopolitiikan mukaan maksettujen osinkojen kokonaismäärä on vähintään 50 prosenttia konsernin vuotuisesta nettotuloksesta (satunnaiset erät pois lukien). Osingonjaon lisäksi voidaan ostaa omia osakkeita.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat olivat 7 423 628 273,90 euroa, josta tilikauden voitto on 1 565 149 328,44 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle osinkoa maksettavaksi 2,30 euroa kullekin yhtiön 560 000 000 osakkeelle. Maksettavien osinkojen yhteismäärä on 1 288 000 000,00 euroa. Loput varoista jätetään yhtiön omaan pääomaan.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 2.5.2017 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 9.5.2017.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

SAMPO OYJ
Hallitus

Lisätiedot

Talousjohtaja **Peter Johansson**, puh. 010 516 0010

Sijoittajasuhde- ja viestintäjohtaja **Jarmo Salonen**, puh. 010 516 0030

IR-päällikkö **Essi Nikitin**, puh. 010 516 0066

Viestintäpäällikkö **Maria Silander**, puh. 010 516 0031

Lehdistötilaisuus ja puhelinkonferenssi

Sampo järjestää median edustajille tänään klo 12.30 suomenkielisen tiedotustilaisuuden Savoyn Salikabinetissa osoitteessa Eteläesplanadi 14 (7. krs), Helsinki.

Analyytikoille ja sijoittajille järjestetään englanninkielinen puhelinkonferenssi klo 16.00. Puhelinkonferenssiin voi osallistua soittamalla numeroon (09) 7479 0361, +44 (0)330 336 9105, +1 719 325 4746 tai +46 (0)8 5033 6574. Puhelinkonferenssin tunnus on 8784082.

Puhelinkonferenssia voi seurata samanaikaisesti myös internetissä osoitteessa www.sampo.com/tulos. Puhelinkonferenssin tallenne on kuunneltavissa myöhemmin samassa osoitteessa.

Tämän lisäksi tulostiedotetta täydentävä englanninkielinen esitysaineisto on nähtävissä osoitteessa www.sampo.com/tulos.

Sampo julkaisee tammi-maaliskuun 2017 osavuosisiraporttinsa 11.5.2017.

Jakelu:

Nasdaq Helsinki

Lontoon pörssi

Keskeiset tiedotusvälineet

Finanssivalvonta

www.sampo.com

Konsernin taloudellinen kehitys

Tunnusluvut

Konserni		1-12/2016	1-12/2015
Voitto ennen veroja	Milj.e	1 871	1 888
Oman pääoman tuotto käyvin arvo (RoE)	%	15,0	14,0
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvo)	%	7,3	7,2
Omavaraisuusaste	%	31,5	32,1
Konsernin vakavaraisuus ¹⁾	Milj.e	3 849	3 179
Konsernin vakavaraisuussuhde ¹⁾	%	154	145
Henkilöstön keskim. lukumäärä		6 780	6 755
Vahinkovakuutus			
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj.e	4 458	4 559
Vakuutusmaksutuotot	Milj.e	4 286	4 344
Voitto ennen veroja	Milj.e	883	960
Oman pääoman tuotto käyvin arvo (RoE)	%	25,3	21,5
Riskisuhde ²⁾	%	62,3	66,6
Toimintakulusuhde ²⁾	%	22,1	18,8
Vahinkosuhde, ilman perustekorkokulua ²⁾	%	67,8	72,4
Liikekulusuhde ²⁾	%	16,6	13,0
Yhdistetty kulusuhde, ilman perustekorkokulua	%	84,4	85,4
Henkilöstön keskim. lukumäärä		6 180	6 176
Henkivakuutus			
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj.e	1 122	1 149
Voitto ennen veroja	Milj.e	210	181
Oman pääoman tuotto käyvin arvo (RoE)	%	15,9	12,7
Liikekustannussuhde	%	100,5	100,0
Henkilöstön keskim. lukumäärä		543	522
Omistusyhteisö			
Voitto ennen veroja	Milj.e	778	749
Henkilöstön keskim. lukumäärä		57	57
Osakekohtaiset tunnusluvut			
Osakekohtainen tulos	euro	2,95	2,96
Osakekohtainen tulos, ml. muut laajan tuloksen erät	euro	3,14	2,79
Osakekohtainen oma pääoma	euro	21,31	20,38
Osakekohtainen substanssi	euro	24,86	23,79
Antioikaistu ylin kurssi	euro	46,56	49,40
Antioikaistu alin kurssi	euro	34,42	37,20
Osakekannan markkina-arvo	Milj.e	23 850	26 320

1) Konsernin vakavaraisuus on laskettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (2004/699) kolmannen luvun mukaisesti konsolidointimenetelmällä. Vakavaraisuustunnuslukujen vertailuluvut on hetkestä 31.12.2015.

2) Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu toimintokohtaisten kulujen pohjalta eikä niitä siksi voida johtaa suoraan konsernin tuloslaskelmasta. Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi on esitetty liitteessä 16.

Keskimääräisenä ja välitilinpäätöspäivän osakemääränä on käytetty 560 000 000 kappaletta.

Kiinteistöjen arvostuserot on otettu huomioon laskettaessa kokonaispääoman tuottoa, oman pääoman tuottoa, omavaraisuusastetta sekä osakekohtaista substanssia. Veroina on otettu huomioon tilikauden tulosta vastaava vero sekä laskennallinen verovelka kiinteistöjen arvostuseroista.

Kokonaispääoman sekä oman pääoman tuoton laskennassa on käytetty konsernin laajaa tulosta.

Vakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu valtiovarainministeriön asetuksen ja sitä tarkentavan Finanssivalvonnan ohje- ja määräyskokoelman mukaisesti.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

$$\begin{aligned} &+ \text{kauden laaja tulos} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen} \\ &+ \text{oma pääöma yhteensä (vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo)} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen} \\ &\quad (\text{vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo}) \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin), %

$$\begin{aligned} &+ \text{liikevoitto} \\ &\pm \text{muut laajan tuloksen erät ennen veroja} \\ &+ \text{korkokulut ja muut rahoituskulut} \\ &+ \text{vastuuvelan perustekorko} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserojen muutos} \\ &+ \text{taseen loppusumma (vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo)} \\ &- \text{sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka (vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo)} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot} \\ &\quad (\text{vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo}) \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Omavaraisuusaste (käyvin arvoin), %

$$\begin{aligned} &+ \text{oma pääöma yhteensä} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen} \\ &+ \text{taseen loppusumma} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen riskisuhde, %

$$\begin{aligned} &+ \text{korvauskulut} \\ &- \text{korvausten käsittelykulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen toimintakulusuhde, %

$$\begin{aligned} &+ \text{liikekulut} \\ &+ \text{korvausten käsittelykulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen vahinkosuhde, %

$$\begin{aligned} &\text{korvauskulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen liikekulusuhde, %

$$\begin{aligned} &\text{liikekulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde, %

vahinkosuhde + liikekulusuhde

Henkivakuutuksen liikekustannussuhde, %

$$\begin{aligned} &+ \text{liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta} \\ &+ \text{korvausten selvittelykulut} \\ &\quad \text{kuormitustulo} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Osaakohtaiset tunnusluvut

Osaakohtainen tulos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva tilikauden voitto
osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osaakohtainen oma pääoma

oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
osakkeiden antioikaistu lukumäärä raportointikauden päätöspäivänä

Osaakohtainen substanssi

+ oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
± noteeratun osakkuusyhtiön arvostusero konsernissa
± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
osakkeiden antioikaistu lukumäärä raportointikauden päätöspäivänä

Osakekannan markkina-arvo

osakkeiden lukumäärä tilikauden viimeisenä päivänä x raportointikauden viimeinen kaupantekokurssi

Konsernin laaja tuloslaskelma kvartaaleittain

Milj. e	10-12/2016	7-9/2016	4-6/2016	1-3/2016	10-12/2015
Vakuutusmaksutulo	1 325	1 028	1 289	1 734	1 191
Sijoitustoiminnan nettotuotot	359	308	189	-30	374
Liiketoiminnan muut tuotot	19	11	10	9	15
Korvauskulut	-862	-892	-939	-934	-949
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-261	67	-17	-238	-84
Henkilöstökulut	-148	-148	-135	-142	-146
Liiketoiminnan muut kulut	-150	-127	-138	-136	-139
Rahoituskulut	-6	-1	-1	-10	-27
Osuus osakkuusyhtymien voitoista/tappioista	250	204	219	164	179
Kauden voitto ennen veroja	528	450	477	416	413
Verot	-57	-54	-55	-55	-49
Kauden voitto	471	396	421	362	364
Kauden muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot	9	-40	-42	-6	39
Myytavissä olevat rahoitusvarat	6	319	51	-151	129
Osuus osakkuusyhtymien laajan tuloksen eristä	48	3	-2	-30	45
Verot	0	-69	-11	31	-27
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	63	212	-5	-155	185
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	19	-4	-18	-2	-21
Verot	-4	1	4	0	5
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	14	-3	-14	-2	-16
KAUDEN LAAJA TULOS	549	605	402	204	533

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e	Liite	1-12/2016	1-12/2015
Vakuutusmaksutulo	1	5 375	5 522
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2	827	998
Liiketoiminnan muut tuotot		50	46
Korvauskulut	3	-3 627	-3 917
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos		-448	-502
Henkilöstökulut	4	-574	-438
Liiketoiminnan muut kulut		-551	-545
Rahoituskulut		-18	-68
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista		837	793
Kauden voitto ennen veroja		1 871	1 888
Verot		-221	-232
Kauden voitto		1 650	1 656
Kauden muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot		-80	-35
Myytavissä olevat rahoitusvarat		225	-106
Osuus osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen eristä		19	16
Verot		-49	21
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		115	-103
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		-6	14
Verot		1	-3
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		-5	11
KAUDEN LAAJA TULOS		1 760	1 564
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)		2,95	2,96

Konsernitase, IFRS

Milj. e	Liite	12/2016	12/2015
Varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		27	26
Sijoituskiinteistöt		211	191
Aineettomat hyödykkeet	5	612	724
Sijoitukset osakkuusyhtymyksissä		8 107	7 679
Rahoitusvarat	6, 7, 8, 9, 10	17 668	17 189
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	11	3 427	5 847
Laskennalliset verosaamiset		27	36
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista		239	242
Muut varat		1 761	1 708
Käteiset varat		2 585	1 997
Myytävänä olevat omaisuuserät	17	3 291	-
Varat yhteensä		37 955	35 639
Velat			
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	12	13 990	14 447
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	13	3 407	5 841
Rahoitusvelat	14	3 847	2 375
Laskennalliset verovelat		527	468
Varaukset		35	51
Eläkevelvoitteet		79	90
Muut velat		933	957
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velkaerät	17	3 202	-
Velat yhteensä		26 021	24 228
Oma pääoma			
Osakepääoma		98	98
Rahastot		1 531	1 531
Kertyneet voittovarot		9 700	9 325
Muut oman pääoman erät		605	457
Oma pääoma yhteensä		11 934	11 411
Oma pääoma ja velat yhteensä		37 955	35 639

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Vara- rahasto	SVOP- rahasto	Voitto- varat 1)	Muunto- erot 2)	Myytävässä olevat rahoitus- varat 3)	Yht.
Oma pääoma 1.1.2015	98	4	1 527	8 655	-400	1 039	10 924
Muutokset omassa pääomassa							
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus				8			8
Osingonjako				-1 092			-1 092
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista				7			7
Kauden voitto				1 656			1 656
Muut laajan tuloksen erät				90	-72	-111	-92
Oma pääoma 31.12.2015	98	4	1 527	9 325	-472	929	11 411
Muutokset omassa pääomassa							
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus				9			9
Osingonjako				-1 204			-1 204
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista				-42			-42
Kauden voitto				1 650			1 650
Muut laajan tuloksen erät				-38	-47	195	110
Oma pääoma 31.12.2016	98	4	1 527	9 700	-518	1 124	11 934

1) IAS 19 Eläkevelvoitteet standardin nettovaikutus voittovaroihin oli -38 (90) milj. e.

2) Muut laajan tuloksen erät sisältävät myös konsernin omistusosuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean vastaavista eristä. Voittovarot sisältävät -34 (80) milj. euron osuuden Nordean etuusperusteisten eläkkeiden vakuutusmatemaattisista voitoista/tappioista. Muuntoerot sisältävät 33 (-37) milj. euron osuuden Nordean muuntoeroista. Myytävissä olevat varat puolestaan sisältävät 19 (-26) milj. euron osuuden Nordean myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutoksista.

3) Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta 216 (244) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty -29 (-318) milj. euroa. Eriytetylle Suomi-vakuutuskannalle siirretty osuus oli -11 (-10) milj. euroa.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, rahavirtasuojaukseen sekä eläkelaitteisiin sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja eriä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. e	1-12/2016	1-12/2015
Kauden alun rahavarat	1 997	2 074
Liiketoiminnan rahavirta	168	339
Investointien rahavirta	343	582
Rahoituksen rahavirta	78	-999
Maksetut osingot	-1 192	-1 079
Vieraan pääoman lisäys	2 271	1 011
Vieraan pääoman vähennys	-1 002	-931
Kauden lopun rahavarat	2 585	1 997

Rahavirtalaskelmassa esitetään kauden rahavirrat jaoteltuina liiketoiminnan, investointien sekä rahoituksen rahavirtoihin. Liiketoiminnan rahavirta sisältää varsinaisen liiketoiminnan rahavirrat. Rahavirrat sijoituksista tytär- ja osakkuusyhtiöihin sekä aineellisiin ja aineettomiin sijoituksiin esitetään investointien rahavirrassa. Rahoituksen rahavirrassa esitetään rahavirrat, jotka johtuvat toiminnan rahoittamisesta oman tai vieraan pääoman ehdoin.

Rahavarat sisältävät käteiset varat sekä muut enintään 3 kuukauden pituiset talletukset.

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sammon konsernitilinpäätös laaditaan EU:n hyväksymien kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Osavuositilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu IAS 34 *Osavuositilinpäätökset* -standardia. Osavuositilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja laskentamenetelmät ovat olennaisilta osiltaan samat kuin konsernitilinpäätöksessä vuodelta 2015.

Sampo otti vuoden 2016 alusta käyttöön uusia tai muutettuja standardeja tai tulkintoja. Standardit ja tulkinnat löytyvät Sammon vuoden 2015 tilinpäätöksen laatimisperiaatteista. Tilinpäätös on luettavissa osoitteessa www.sampo.com/vuosikertomus.

Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-31.12.2016

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elim.	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 292	1 116	-	-32	5 375
Sijoitustoiminnan nettotuotot	173	634	36	-16	827
Liiketoiminnan muut tuotot	26	23	17	-16	50
Korvauskulut	-2 670	-967	-	10	-3 627
Vakuutus- ja sijoitussopimus- velkojen muutos	-6	-465	-	24	-448
Henkilöstökulut	-512	-46	-16	-	-574
Liiketoiminnan muut kulut	-472	-78	-18	16	-551
Rahoituskulut	-13	-7	-14	15	-18
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	65	0	773	-	837
Voitto ennen veroja	883	210	778	0	1 871
Verot	-178	-41	-2	-	-221
Kauden voitto	705	168	777	0	1 650
Kauden muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot	-80	-	-	-	-80
Myytavissä olevat rahoitusvarat	118	82	24	-	225
Osuus osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen eristä	-	-	19	-	19
Verot	-25	-19	-5	-	-49
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	13	64	38	-	115
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisista eläke- järjestelyistä syntyvät vakuutus- matemaattiset voitot ja tappiot	-6	-	-	-	-6
Verot	1	-	-	-	1
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-5	-	-	-	-5
KAUDEN LAAJA TULOS	714	232	815	-	1 760

Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-31.12.2015

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elim.	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 378	1 144	-	-	5 522
Sijoitustoiminnan nettotuotot	304	632	76	-14	998
Liiketoiminnan muut tuotot	28	18	18	-17	46
Korvauskulut	-2 894	-1 023	-	-	-3 917
Vakuutus- ja sijoitussopimus- velkojen muutos	-34	-462	-	-5	-502
Henkilöstökulut	-371	-47	-20	-	-438
Liiketoiminnan muut kulut	-477	-74	-12	17	-545
Rahoituskulut	-16	-6	-63	18	-68
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	42	0	751	-	793
Voitto ennen veroja	960	181	749	-2	1 888
Verot	-195	-36	-1	0	-232
Kauden voitto	765	144	749	-1	1 656
Kauden muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot	-35	-	-	-	-35
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-148	32	2	8	-106
Osuus osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen eristä	-	-	16	-	16
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	32	-9	0	-2	21
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-151	24	18	6	-103
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisista eläke- järjestelyistä syntyvät vakuutus- matemaattiset voitot ja tappiot	14	-	-	-	14
Verot	-3	-	-	-	-3
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	11	-	-	-	11
KAUDEN LAAJA TULOS	624	168	766	5	1 564

Tase segmenteittäin 31.12.2016

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elim.	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuus- hyödykkeet	19	4	3	-	27
Sijoituskiinteistöt	14	201	-	-4	211
Aineettomat hyödykkeet	541	70	0	-	612
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	553	0	7 554	-	8 107
Rahoitusvarat	11 667	5 459	3 201	-2 659	17 668
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 468	-	-41	3 427
Laskennalliset verosaamiset	24	-	7	-4	27
Saamiset jälleenvakuutus- sopimuksista	236	3	-	-	239
Muut varat	1 593	162	15	-9	1 761
Käteiset varat	463	682	1 439	-	2 585
Myytävänä olevat omaisuuserät	-	3 291	-	-	3 291
Varat yhteensä	15 111	13 341	12 220	-2 717	37 955
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitus- sopimuksista	9 379	4 611	-	-	13 990
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 448	-	-41	3 407
Rahoitusvelat	474	111	3 551	-289	3 847
Laskennalliset verovelat	346	181	-	0	527
Varaukset	35	-	-	-	35
Eläkevelvoitteet	79	-	-	-	79
Muut velat	700	148	96	-10	933
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvä velkaerät	-	3 202	-	-	3 202
Velat yhteensä	11 013	11 701	3 647	-340	26 021
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					9 700
Muut oman pääoman erät					605
Oma pääoma yhteensä					11 934
Oma pääoma ja velat yhteensä					37 955

Tase segmenteittäin 31.12.2015

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elim.	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuus- hyödykkeet	19	5	3	-	26
Sijoituskiinteistöt	15	180	-	-4	191
Aineettomat hyödykkeet	564	160	0	-	724
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	374	0	7 305	-	7 679
Rahoitusvarat	10 566	6 039	3 243	-2 659	17 189
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	5 865	-	-18	5 847
Laskennalliset verosaamiset	27	-	12	-4	36
Saamiset jälleenvakuutus- sopimuksista	239	3	-	-	242
Muut varat	1 541	127	51	-10	1 708
Käteiset varat	775	482	739	-	1 997
Varat yhteensä	14 119	12 860	11 354	-2 695	35 639
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitus- sopimuksista	9 433	5 014	-	-	14 447
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	5 858	-	-18	5 841
Rahoitusvelat	216	133	2 314	-289	2 375
Laskennalliset verovelat	314	154	-	0	468
Varaukset	51	-	-	-	51
Eläkevelvoitteet	90	-	-	-	90
Muut velat	669	167	133	-11	957
Velat yhteensä	10 772	11 327	2 447	-318	24 228
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					9 325
Muut oman pääoman erät					457
Oma pääoma yhteensä					11 411
Oma pääoma ja velat yhteensä					35 639

Muut liitetiedot, Milj. e

1 Vakuutusmaksut

Vahinkovakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	4 364	4 464
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	94	95
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	4 458	4 559
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta	-166	-181
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	4 292	4 378
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuun muutos	-4	-39
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-2	5
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutuotot yhteensä	4 286	4 344

Henkivakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	144	146
Vakuutusmaksutulo sijoitussidonnaisista vakuutus sopimuksista	498	575
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	2	2
Yhteensä	644	723
Jälleenvakuutus sopimukset	3	2
Sijoitus sopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	0	30
Maksutulo sijoitussidonnaisista sopimuksista	475	394
Yhteensä	475	424
Jälleenvakuuttajien osuus	-6	-5
Henkivakuutustoiminta yhteensä	1 116	1 144
Kerta- ja jatkuvat vakuutusmaksut ensivakuutuksesta		
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutus sopimukset	277	287
Kertamaksut, vakuutus sopimukset	367	436
Kertamaksut, sijoitus sopimukset	475	424
Yhteensä	1 119	1 147
Segmenttien väliset eliminoinnit	-32	-
Konserni yhteensä	5 375	5 522

2 Sijoitustoiminnan nettotuotot >

Vahinkovakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista	-7	-4
Lainoista ja muista saamisista	9	18
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	151	195
Osakkeet ja osuudet	69	157
Yhteensä	221	351
Yhteensä rahoitusvaroista	223	365
Palkkiokulut	-17	-19
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-5	-4
Diskonttauksen purkuvaikutus	-28	-38
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	173	304

> 2 Sijoitustoiminnan nettotuotot >

Henkivakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista	-9	-90
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	-3	2
Osakkeet ja osuudet	0	0
Yhteensä	-3	2
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset	54	18
Osakkeet ja osuudet	230	240
Lainat ja muut saamiset	0	1
Muut	-8	-21
Yhteensä	276	239
Lainoista ja muista saamisista	10	30
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	132	143
Osakkeet ja osuudet	208	280
Yhteensä	340	423
Yhteensä rahoitusvaroista	614	604
Muista varoista	9	15
Palkkiotuotot, netto	11	13
Henkivakuutustoiminta yhteensä	634	632

> 2 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Omistusyhteisö	1-12/2016	1-12/2015
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista	12	7
Lainoista ja muista saamisista	-5	9
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	44	43
Osakkeet ja osuudet	-15	17
Yhteensä	29	60
Omistusyhteisö yhteensä	36	76
Segmenttien väliset eliminoinnit	-16	-14
Konserni yhteensä	827	998

3 Korvauskulut

Vahinkovakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Maksetut korvaukset	-2 800	-2 712
Jälleenvakuuttajien osuus	73	61
Maksetut korvaukset, netto	-2 727	-2 651
Korvausvastuun muutos	59	-233
Jälleenvakuuttajien osuus	-2	-10
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	-2 670	-2 894
Henkivakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Maksetut korvaukset	-1 047	-1 001
Jälleenvakuuttajien osuus	3	3
Maksetut korvaukset, netto	-1 044	-998
Korvausvastuun muutos	77	-25
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0
Henkivakuutustoiminta yhteensä	-967	-1 023
Segmenttien väliset eliminoinnit	10	-
Konserni yhteensä	-3 627	-3 917

4 Henkilöstökulut

Vahinkovakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Palkat ja palkkiot	-368	-373
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-6	-17
Eläkekulut	-62	76
Muut henkilösivukulut	-76	-57
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	-512	-371
Henkivakuutustoiminta	1-12/2016	1-12/2015
Palkat ja palkkiot	-36	-35
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-1	-4
Eläkekulut	-6	-6
Muut henkilösivukulut	-3	-3
Henkivakuutustoiminta yhteensä	-46	-47
Omistusyhteisö	1-12/2016	1-12/2015
Palkat ja palkkiot	-9	-8
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-4	-8
Eläkekulut	-2	-2
Muut henkilösivukulut	-1	-1
Omistusyhteisö yhteensä	-16	-20
Konserni yhteensä	-574	-438

5 Aineettomat hyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Liikearvo	526	547
Muut aineettomat hyödykkeet	16	17
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	541	564
Henkivakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Liikearvo	153	153
Muut aineettomat hyödykkeet	6	7
Yhteensä	159	160
Myytäväinä olevat erät	-89	-
Henkivakuutustoiminta yhteensä	70	160
Konserni yhteensä	612	724

6 Rahoitusvarat

Vahinkovakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Johdannaissopimukset (liite nro 7)	14	21
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	83	108
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Yhteensä	84	108
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	10 022	8 916
Osakkeet ja osuudet	1 547	1 522
Yhteensä	11 569	10 437
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	11 667	10 566
Henkivakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Johdannaissopimukset (liite nro 7)	13	11
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset	22	47
Osakkeet ja osuudet	2	2
Yhteensä	24	48
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	20	24
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	3 105	3 414
Osakkeet ja osuudet *)	2 507	2 542
Yhteensä	5 612	5 956
Yhteensä	5 670	6 039
Myytävinä olevat erät	-210	-
Henkivakuutustoiminta yhteensä	5 459	6 039
*) josta korkorahastosijoituksia	108	113
Omistusyhteisö	12/2016	12/2015
Johdannaissopimukset (liite nro 7)	18	21
Lainat ja muut saamiset		
Talletukset	-	1
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	666	603
Osakkeet ja osuudet	148	248
Yhteensä	814	852
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	3 201	3 243
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 659	-2 659
Konserni yhteensä	17 668	17 189

7 Johdannaissopimukset

Vahinkovakuutustoiminta	12/2016			12/2015		
	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo
	Kohde-et. nimell.arvo	Varat	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Varat	Velat
Kaupankäyntijohdannaiset						
Korkojohdannaiset	67	0	4	2 069	0	2
Valuuttajohdannaiset	3 178	13	63	2 878	21	15
Osakejohdannaiset	0	1	-	-	-	-
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	3 245	14	67	4 948	21	17
Henkivakuutustoiminta	12/2016			12/2015		
	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo
	Kohde-et. nimell.arvo	Varat	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Varat	Velat
Kaupankäyntijohdannaiset						
Korkojohdannaiset	144	1	0	4 618	0	1
Luottoriskijohdannaiset	0	-	-	643	-	0
Valuuttajohdannaiset	1 754	10	11	1 789	9	22
Yhteensä	1 898	11	11	7 050	9	24
Suojaavat johdannaiset						
Käypää arvoa suojaavat	534	3	-	602	2	9
Henkivakuutustoiminta yhteensä	2 432	13	11	3 981	11	33
Omistusyhteisö	12/2016			12/2015		
	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo	Käypä arvo
	Kohde-et. nimell.arvo	Varat	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Varat	Velat
Kaupankäyntijohdannaiset						
Korkojohdannaiset	523	12	-	800	10	-
Valuuttajohdannaiset	478	4	1	74	1	2
Osakejohdannaiset	9	2	3	60	10	10
Yhteensä	1 010	18	3	933	21	12

8 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia >

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Luvut sisältävät myös Myytävänä oleviin omaisuuseriin luokitellut rahoitusvarat.

Rahoitusvarat 31.12.2016	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	12	-	12
Valuuttajohdannaiset	-	30	-	30
Osakejohdannaiset	-	3	-	3
Yhteensä	-	45	-	45
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2	-	-	2
Saamistodistukset	18	4	0	22
Yhteensä	20	4	0	24
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	664	13	14	692
Saamistodistukset	748	650	27	1 424
Rahastot	2 954	902	154	4 009
Johdannaissopimukset	-	2	-	2
Yhteensä	4 366	1 567	194	6 128
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2 123	-	48	2 171
Saamistodistukset	9 410	4 036	58	13 504
Rahastot	1 212	60	758	2 030
Yhteensä	12 746	4 096	863	17 705
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	17 132	5 713	1 057	23 902

> 8 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia >

Rahoitusvelat 31.12.2016	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	-	4	-	4
Valuuttajohdannaiset	-	74	-	74
Osakejohdannaiset	-	3	-	3
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	81	-	81

Rahoitusvarat 31.12.2015	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	10	-	10
Muut korkojohdannaiset	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset	-	33	-	33
Osakejohdannaiset	-	10	-	10
Yhteensä	-	53	-	53
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2	-	-	2
Saamistodistukset	18	29	0	47
Yhteensä	20	29	0	48

Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	616	7	17	639
Saamistodistukset	751	453	27	1 231
Rahastot	2 720	987	46	3 753
Johdannaissopimukset	-	7	-	7
Yhteensä	4 087	1 454	89	5 630

Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2 129	-	46	2 175
Saamistodistukset	9 227	3 327	89	12 643
Rahastot	1 296	39	801	2 136
Yhteensä	12 652	3 366	936	16 954
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	16 759	4 901	1 026	22 686

> 8 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia

Rahoitusvelat 31.12.2015	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Johdannaispöytäkirjat				
Korkojohdannaiset	-	4	-	4
Valuuttajohdannaiset	-	48	-	48
Osakejohdannaiset	-	10	-	10
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	63	-	63

	12/2016 Siirrot tasolta 2 tasolle 1	12/2016 Siirrot tasolta 1 tasolle 2	12/2015 Siirrot tasolta 2 tasolle 1	12/2015 Siirrot tasolta 1 tasolle 2
Siirrot tasojen 1 ja 2 välillä				
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Rahoitusmarkkinavälineet	3	4	324	4
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Rahoitusmarkkinavälineet	459	502	339	257

Käypien arvojen herkkyysanalyysi

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi. Vahinkovakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 10 (9) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 8 (3) milj. euroa. Henkivakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 12 (23) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 94 (79) milj. euroa. Omistus-yhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa 164 (68) milj. euroa.

Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyysanalyysi eri markkinariskiskenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon tilanteessa 31.12.2016.

Herkkyystarkastelut sisältävät johdannaispositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyysanalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

	Korko		Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	0	-2	0	0
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	255	-239	-670	-195
Kokonaisvaikutus	256	-241	-670	-195

9 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset >

Rahoitusvarat 31.12.2016	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitusvaroista 31.12.2016
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	17	-6	-	12	-9	-	14	-4
Saamistodistukset	27	0	-	0	0	-	27	0
Rahastot	46	-3	-	129	-19	-	154	-2
Yhteensä	89	-9	-	142	-29	-	194	-5
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	46	2	-1	6	-4	-	48	-2
Saamistodistukset	90	1	0	213	-246	-	58	0
Rahastot	801	0	-20	174	-198	-	757	-21
Yhteensä	936	4	-22	393	-448	-	863	-22
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 026	-5	-22	535	-477	-	1 057	-27

	12/2016		
	Realisoituneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	-5	-22	-26
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisältyvistä varoista	-6	-22	-27

> 9 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset

Rahoitusvarat 31.12.2015	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/tappiot yht.	Ostot	Myyntit	Siirrot tasolta/tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/tappiot rahoitusvaroista 31.12.2015
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	16	2	-	3	-4	-	17	1
Saamistodistukset	24	0	-	0	0	3	27	0
Rahastot	57	2	-	11	-23	-	46	2
Yhteensä	96	3	-	14	-27	3	89	3
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	228	14	-2	0	-194	-	46	2
Saamistodistukset	78	9	0	90	-86	-	90	0
Rahastot	748	25	13	174	-159	-	801	7
Yhteensä	1 054	48	10	264	-440	-	936	9
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 150	51	10	278	-467	3	1 026	12
12/2015								
				Realisoituneet voitot/tappiot	Käyvän arvon muutokset			Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut kauden voitot tai tappiot yhteensä				51	6			57
Tuloslaskelmaan kirjatut kauden voitot tai tappiot kauden lopun taseeseen sisältyvistä varoista				6	6			12

10 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi

	12/2016		12/2015	
	Kirjanpito-arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpito-arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	48	-10	46	-9
Saamistodistukset	58	-2	89	-2
Rahastot	758	-152	801	-160
Yhteensä	863	-163	936	-171

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kannu sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos tilanteessa 31.12.2016 aiheuttaisi saamistodistusten osalta 2 (2) milj. euron ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 162 (169) milj. euron arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 1,4 (1,5) prosenttia.

11 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset

Henkivakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 426	1 248
Osakkeet ja osuudet	4 701	4 392
Lainat ja saamiset	330	217
Johdannaissopimukset	2	7
Yhteensä	6 460	5 865
Myytävänä olevat erät	-2 992	-
Henkivakuutustoiminta yhteensä	3 468	5 865
Segmenttien väliset eliminoinnit	-41	-18
Konserni yhteensä	3 427	5 847

12 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista >

Vahinkovakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Vakuutussopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	2 041	2 017
Korvausvastuu	7 338	7 416
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	9 379	9 433
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	44	46
Korvausvastuu	192	193
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	236	239

> 12 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Henkivakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Vakuutusopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	2 425	2 515
Korvausvastuu	2 366	2 460
Yhteensä	4 791	4 975
Velka muista vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	1	1
Yhteensä	1	1
Yhteensä	4 792	4 976
Jälleenvakuutusopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	1	1
Korvausvastuu	1	1
Yhteensä	2	2
Vakuutusopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 426	2 517
Korvausvastuu	2 368	2 462
Yhteensä	4 794	4 978
Sijoitussopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	28	36
Velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 454	2 552
Korvausvastuu	2 368	2 462
Yhteensä	4 821	5 014
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velkaerät	-210	-
Henkivakuutustoiminta yhteensä	4 611	5 014
Jälleenvakuuttajien osuus		
Korvausvastuu	3	3
Sijoitussopimuksissa ei ole korvausvastuuta.		
Vastuuvelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.		
Sijoitussopimukseen, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 <i>Vakuutusopimukset</i> -standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitussopimukset on arvostettu vakuutusopimusten tavoin.		
Konserni yhteensä	13 990	14 447

13 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Henkivakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset	4 427	4 042
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	2 013	1 817
Yhteensä	6 440	5 858
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velkaerät	-2 992	-
Henkivakuutustoiminta yhteensä	3 448	5 858
Segmenttien väliset eliminoinnit	-41	-18
Konserni yhteensä	3 407	5 841

14 Rahoitusvelat

Vahinkovakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Johdannaissopimukset (liite nro 7)	67	17
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	407	199
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	474	216
Henkivakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Johdannaissopimukset (liite nro 7)	11	33
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	100	100
Henkivakuutustoiminta yhteensä	111	133
Omistusyhteisö	12/2016	12/2015
Johdannaissopimukset (liite nro 7)	3	12
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	671	305
Joukkovelkakirjalainat	2 877	1 997
Yhteensä	3 548	2 302
Omistusyhteisö yhteensä	3 551	2 314
Segmenttien väliset eliminoinnit	-289	-289
Konserni yhteensä	3 847	2 375

15 Ehdolliset velat ja sitoumukset >

Vahinkovakuutustoiminta	12/2016		12/2015	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Takaukset		4		5
Muut peruuttamattomat sitoumukset		15		15
Yhteensä		19		20
Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset				
	12/2016	12/2016	12/2015	12/2015
Vakuudeksi annettu omaisuus	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	231	147	242	159
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		12/2016		12/2015
Sijoitukset		16		0
Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.				
Ei-purettavissa olevat vuokrasopimukset		12/2016		12/2015
Maksettavat vähimmäisvuokrat				
- yhden vuoden kuluessa		31		32
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua		103		98
- yli viiden vuoden kuluttua		45		48
Yhteensä		180		178

> 15 Ehdolliset velat ja sitoumukset

Henkivakuutustoiminta	12/2016	12/2015
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	657	397
IT-hankinnat	2	1
Yhteensä	658	398
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Käteiset varat	18	19
Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.		
Ei-purettavissa olevat vuokrasopimukset	12/2016	12/2015
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	2	2
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	7	8
- yli viiden vuoden kuluttua	6	7
Yhteensä	15	18
Omistusyhteisö	12/2016	12/2015
Ei-purettavissa olevat vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	1	1
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	4	0
- yli viiden vuoden kuluttua	1	-
Yhteensä	5	1

16 Vahinkovakuutuksen tulosanalyysi

	1-12/2016	1-12/2015
Vakuutusmaksutuotot	4 286	4 344
Korvauskulut	-2 905	-3 143
Liikekulut	-713	-566
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	-7	-1
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	-3	23
Vakuutustekninen kate	658	657
Sijoitustoiminnan nettotuotto	188	325
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-26	-60
Muut tuotot ja kulut	63	38
Liikevoitto	883	960

17 Myytävänä olevat omaisuuserät ja niihin liittyvät velkaerät

Lokakuussa 2016 Mandatum Life Henkivakuutusyhtiö ilmoitti, ettei se jatka vakuutusten jakelusopimusta Danske Bank Oyj:n kanssa 31.12.2016 jälkeen ja että se käyttää oikeuttaan myydä Danske Bankin kautta hankittu vakuutuskanta Danske Bank A/S:lle. Arvonmääritys kestää arviolta vuoden 2017 kesään. Kannansiirto vaatii toteutuakseen viranomaisten hyväksynnän ja sen arvioidaan toteutuvan aikaisintaan vuoden 2017 lopulla.

Vakuutuskannan varat ja velat 31.12.2016

Vastaavaa		Vastattavaa	
Rahoitusvarat	210	Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	210
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	2 992	Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	2 992
Liikearvo	89		
Yhteensä	3 291	Yhteensä	3 202

18 Sampo Oyj:n tuloslaskelma ja tase (FAS)

TULOSLASKELMA	1-12/2016	1-12/2015
Liiketoiminnan muut tuotot	17	18
Henkilöstökulut	-16	-20
Poistot ja arvonalentumiset	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-18	-12
Liikevoitto	-17	-14
Rahoitustuotot ja kulut	1 584	1 243
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	1 567	1 229
Tuloverot	-2	-1
Tilikauden voitto	1 565	1 228
TASE	12/2016	12/2015
VASTAAVAA		
Aineettomat hyödykkeet	0	0
Aineelliset hyödykkeet	3	3
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2 370	2 370
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	298	296
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	6 530	5 557
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	339	196
Muut osakkeet ja osuudet	148	248
Muut saamiset	28	111
Saamiset	40	84
Rahat ja pankkisaamiset	1 439	739
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 196	9 606
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	98	98
Käyvän arvon rahasto	28	8
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio	4 059	4 026
Tilikauden voitto	1 565	1 228
Oma pääoma yhteensä	7 549	7 159
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen	2 877	1 997
Lyhytaikainen	770	450
Vieras pääoma yhteensä	3 647	2 447
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 196	9 606

SAMPO GROUP

Sampo Oyj
Fabianinkatu 27
00100 Helsinki

Puhelin 010 516 0100
Y-tunnus: 0142213-3

 www.sampo.com
 [@Sampo_plc](https://twitter.com/Sampo_plc)
 [sampo-plc](https://www.linkedin.com/company/sampo-plc)